

MAPY POJĘCIOWE

Mapa myśli (Mind Mapping – dosłownie „mapowanie myśli”) to metoda notowania, w której używa się krótkich haseł i rysunków. Od czasu wynalezienia tej metody w 1970 r. przez braci Tony’ego i Barry’ego Buzanów, wykorzystuje się ją w różnych dziedzinach życia.

☞ *Osoby z dysleksją mające swój własny styl uczenia się nie nabywają umiejętności efektywnego uczenia się w procesie edukacyjnym dostosowanym do większości.*

Metody uczenia się odnoszące się „ do słabych punktów” osób z problemem dysleksji są przyczyną porażek w uczeniu się, natomiast metody oparte na mocnych stronach ułatwiają skuteczne i wydajne uczenie się wszystkim uczniom, w tym uczniom z dysleksją.

Główną metodą przetwarzania informacji przez uczniów z dysleksją jest metoda globalna, gdzie obrazki, figury, diagramy oraz inne narzędzia wizualne są niezbędne w procesie nauki.

Jedną z metod wizualnych bardzo korzystną w procesie uczenia jest mapa myślowa/pojęciowa (Tony Buzan), która stanowi reprezentację wizualną nauczanych treści. Jest ona rejestracją materiału nauczania ograniczoną do jednej strony kartki papieru.

Materiał graficzny przyswajamy 60 razy szybciej.

Zasady rysowania mapy pojęciowej:

- ☞ Kartka (A 4) stanowi tło, najlepiej pasująca do pola widzenia.
- ☞ Używamy wielkich liter, bowiem są one łatwiejsze do zapamiętania i są przechowywane jak obrazy.
- ☞ Dobra mapa pojęciowa zaczyna się od głównego obrazka przedstawiającego motyw.
- ☞ O wyżej wymienionego obrazka odgałęzają się linie głównych zagadnień, które z kolei mogą być podzielone na podtematy – jako dodatkowe odgałęzienia.
- ☞ Opisujemy linie zaczynając od środka, gdyż wtedy rysunek będzie uporządkowany i przejrzysty. Na jednej linii może się znajdować tylko jedno słowo lub rysunek. Linie powinny być takiej długości jak słowa.
- ☞ Zasada 45 °: nie piszemy pod kątem powyżej 45 °, gdyż źle czyta się taki tekst i utrudnia to zapamiętywanie treści.
- ☞ Kolory: służą do zaznaczania i podkreślania, co sprzyja zapamiętywaniu. Informacje są przyjemniejsze dla oka i łatwiejsze do nauczenia.

Najważniejsze słowa powinny być najsilniej oznaczone.

- 🔗 **Obrazki, rysunki przekazują wiele informacji: jeden obrazek może odpowiadać stu słowom. Mniej trzeba pisać i łatwiej się zapamiętuje. Znaki, kody pomagają w orientacji i mogą służyć interpretowaniu informacji.**
- 🔗 **To czego nie da się zapisać na jednej stronie w przypadku tematów złożonych, przedstawiamy na oddzielnych mapach.**

KIEDY I GDZIE MOŻNA STOSOWAĆ MAPĘ MYŚLI?

Mapę myśli można stosować podczas uczenia się w domu, przygotowywania się do sprawdzianów, do lekcji, a także na lekcji.

Podczas lekcji można ją stosować w różnych jej fazach:

Faza wprowadzająca:

- 🔗 **Wprowadzenie do tematu lekcji poprzez przywołanie wiedzy związanej z tematem.**
- 🔗 **Nawiązanie do poprzedniego tematu/działu poprzez sprawdzenie, powtórzenie i utrwalenie poznanych wiadomości.**
- 🔗 **Ćwiczenie przygotowujące mózg do pracy w czasie lekcji, aktywizujące obie półkule.**

Faza główna:

- 🔗 **Notatki z dyskusji, która uzupełnia i rozszerza wiadomości, i która następuje po fazie pracy z książką, materiałami źródłowymi lub ustnym wykładzie nauczyciela.**
- 🔗 **Zespołowe rozwiązywanie problemu.**
- 🔗 **Forma ćwiczeń z różnych zakresów oraz wsparcie przy ćwiczeniach komunikacyjnych.**

Faza kończąca lekcję:

- 🔗 **Wspólne podsumowanie, dokonane na forum klasy przez uczniów i nauczycielkę/ła; powtórzenie, utrwalenie i sprawdzenie stopnia zapamiętania i zrozumienia materiału omówionego na lekcji.**

- 🔗 Wykonanie (samodzielne lub grupowe) mapy myśli w ramach pracy domowej.
- 🔗 Luźne ćwiczenie podsumowujące lekcję (wspólne na tablicy lub indywidualne na kartkach): „Co zapamiętałeś/aś z dzisiejszej lekcji?“, „Jakie zagadnienia z lekcji wydają Ci się szczególnie ważne?“.
- 🔗 Podsumowanie lekcji, wyrażenie opinii o zajęciach (indywidualnie i anonimowo na kartkach). „Co podobało Ci się na lekcji, a co należy zmienić?“, „Co było trudne i wymaga dodatkowego wyjaśnienia lub utrwalenia?“, itp.

PROGRAMY DO TWORZENIA MAP MYŚLI

Blumind to prosty i szybki w użyciu program do tworzenia map myśli. Jest darmowy, ma intuicyjny interfejs, oferuje wiele opcji.

Funkcje programu:

- ❖ podstawowa – tworzenie map myśli, edycja, przeglądanie, drukowanie i inne;
- ❖ prosty i łatwy interfejs użytkownika, edycja wielu dokumentów (w zakładkach);
- ❖ obsługa różnych układów wykresu, takich jak: schemat organizacyjny, schemat w formie drzewa, schemat logiczny, itp.;
- ❖ eksport do różnych formatów, w tym wszystkie popularne formaty grafiki rastrowej, wektorowej (svg), tekst, itp.;
- ❖ motywy, tematy, które mogą być dostosowane przez użytkownika lub zainstalowane z zewnątrz; możliwość dostosowania ich do swoich potrzeb, zmiany kolorów, wielkości czcionek, itp.;
- ❖ ikony, paski postępu zadania i inne elementy;
- ❖ indywidualnie modyfikowane skróty klawiaturowe;
- ❖ minutnik do odliczania ustalonego czasu;
- ❖ wyszukiwarka tekstu z możliwością zmiany na inny tekst;
- ❖ pełnoekranowy tryb pracy;
- ❖ eksport do formatu .mm, który pozwala przenieść plik do dowolnego innego programu do map myśli (Freemind, Xmind, i MindMap).

FreeMind to darmowy program do tworzenia map myśli. Aplikacja umożliwia proste zarządzanie tego typu projektami, oferując przyjemny dla użytkownika interfejs i pokazując liczbę opcji edycyjnych.

Wśród nich warto wymienić:

- ❖ możliwość umieszczania odnośników do stron internetowych lub plików zgromadzonych na dysku twardym komputera;
- ❖ szyfrowanie i deszyfrowanie plików wynikowych;
- ❖ rozmaite opcje związane z drukowaniem;
- ❖ nieograniczone cofanie i powtarzanie wykonywanych czynności;
- ❖ możliwość wstawiania predefiniowanych ikon informacyjnych dla każdego z węzłów;
- ❖ funkcje pozwalające na szybkie przechodzenie pomiędzy węzłami oraz ich swobodne pozycjonowanie na formatce;
- ❖ skalowanie wykresów;
- ❖ proste filtrowanie informacji;
- ❖ wczytywanie własnych plików graficznych;
- ❖ wyszukiwanie informacji na mapie;
- ❖ wsparcie dla mechanizmu „przeciągnij i upuść“;
- ❖ predefiniowane style i szablony formatowania;
- ❖ rozbudowane funkcje wklejania i kopiowania danych;
- ❖ proste formatowanie węzłów – możliwość zmiany koloru, kroju czcionki, opisanie kodem HTML;

- ❖ wygodny interfejs (dostęp do wszystkich opcji za pomocą przycisków w menu, poszczególne projekty dostępne na kartach);
- ❖ dzielenie, łączenie, sortowanie węzłów;
- ❖ wbudowany prosty kalendarz i menadżer zadań;
- ❖ możliwość pisania własnych skryptów;
- ❖ rozbudowane skróty klawiaturowe.

Do tworzenia mapy myśli można także wykorzystać:

- 🔗 Power Point (z pakietu MS Office – wystarczy znać tylko dwie funkcje: kształty i łączniki);
- 🔗 Impress (z pakietu Libre Office – wystarczy znać tylko dwie funkcje: kształty i łączniki);
- 🔗 Prezi (program online).

Przydatne adresy internetowe:

- <http://mapymysliblog.pl/blog/>
- <http://www.nlpnews.pl/wp-content/uploads/2010/08/kurs-tworzenia-mapmysli.pdf>
- <http://www.mapy-mysli.com/galeria-map-mysli.html>
- <http://kolebuk.blogspot.com/2013/01/jak-zrobic-mape-mysli.html>
- <http://www.szybkanauka.mkbe.pl/mapy-mysli.html>
- <http://www.eduyou.pl/mapy-mysli/>

wg: Mariola Paluszek, Maria Czerwińska (źródła internetowe)